

Vier Noren steken de handen ineen en bouwen een hightechmelkveestal

Als arbeid duur is...

Ze zagen onder ogen dat hun bedrijf niet levensvatbaar was. De vier 'aandeelhouders' van het melkveebedrijf van Trond Arne Asbjørnsen zetten een rigoureuze stap door hun bedrijven samen te voegen. En ze waren het eerste bedrijf dat investeerde in de voerrobot van machinefabrikant TKS.

tekst **Tijmen van Zessen**

Trond Arne Asbjørnsen

Trond Arne Asbjørnsen volgde een opleiding tot mechanicus. Het bedrijf van zijn vader was te klein voor een toekomst als boer. Door een niet-alledaags besluit liep het anders.

Aantal koeien:	70
Productieland (ha):	50
Melkproductie:	9500 4,10 3,45

In de melkrobot voert Asbjørnsen de eiwitrijke brok

Zijn vader had twaalf jaar geleden nog een melkquotum van 90.000 kilo. Hij besloot samen te werken met drie collega-veehouders die een bedrijf hadden van soortgelijke omvang. ‘We bouwden een ligboxenstal en investeerden in een melkrobot en een voerrobot. Drie jaar geleden vroegen ze mij om het werk in de stal rond te zetten.’

Aan het woord is Trond Arne Asbjørnsen uit Rennesøy, nog maar 26 jaar oud en verantwoordelijk voor zeventig melk- en kalfkoeien op een typisch hightechbedrijf. ‘Arbeid is in Noorwegen erg duur en met deze samenwerking werd het interessant om te investeren in automatisering’, beargumenteert Trond Arne de gekozen strategie. De stal huisvest ook het bijbehorende jongvee en kostte destijds 6.500.000 Noorse kronen, bij de toenmalige wisselkoersen is dat ruim 800.000 euro. ‘Vandaag de dag zou een dergelijk gebouw met installaties het dubbele kosten, vooral vanwege de isolatie’, verzekert de jonge Noor.

Nederlandse genetica

Om een gebouw met een dergelijk hoge investering per koeplaats rendabel te maken moest de productie per koe stevig omhoog. De vier ‘aandeelhouders’ in het bedrijf besloten de

Noors roodbonte veestapel daarom in te kruisen met holstein. ‘De melkproductie is in twaalf jaar tijd gestegen van 6500 naar 9500 kilo melk per koe. Daarnaast zijn de uiers en het beenwerk ook duidelijk verbeterd. Stuk voor stuk belangrijke kenmerken als je met een robot melkt’, weet Asbjørnsen.

De jonge veehouder maakt gebruik van Nederlandse genetica. Hij melkt dochters van Snowfever, Cupido, Chevrolet, Snowrush, Vitessa en Delegate. Bij de oudere dieren lopen nakomelingen van Fidelity, Canvas en Olympic. ‘Mijn fokkerijadviseur maakt een paringsplan met twee of drie stierkeuzes per koe. Insemineren doe ik zelf. Op dit moment zit ik op anderhalve inseminatie per koe, deels met gesekst sperma’, vertelt Asbjørnsen niet zonder trots.

Acht keer per dag voeren

Het moderne melkveebedrijf had twaalf jaar geleden een primeur. Machinebouwer TKS installeerde er zijn eerste voerrobot. ‘We hadden twee belangrijke argumenten om te kiezen voor een automatisch voersysteem. Arbeidsbesparing was er één’, zegt Asbjørnsen. ‘Met dit systeem is de arbeid bovendien flexibeler in te zetten. Ik zet dagelijks een baal gras van de eerste snede en een baal gras

*Links: besparing van arbeid was een belangrijk argument om te kiezen voor een voerrobot
Onder links: de productiebrok voert Asbjørnsen via de voerrobot, een mengsel met geplette gerst
Onder rechts: het ruwvoer bestaat uitsluitend uit graskuil, Asbjørnsen zet het in deze voorraadbak*

Boven: mestopslag is in Noorwegen meestal niet overdekt

Onder: uit deze pijp valt via de trechter het krachtvoer in de doseerunit

van de tweede snede in de voorraadbunker. Wanneer ik dat doe, maakt niet zo veel uit.'

De tweede reden om automatisch te gaan voeren was van voedingstechnische aard. 'De koeien krijgen op deze manier acht of negen keer per dag vers voer. Dat stimuleert de opname van het ruwvoer. Met deze machine besteed ik minder tijd aan het voeren, tegelijkertijd weet ik ook dat het voeren netjes en zorgvuldig gebeurt.' Het voer dat overblijft, duwt de Noor één keer per dag naar het jongvee.

Zo geavanceerd als de voermachine is, zo simpel is het rantsoen. Geen mais, geen bijproducten. De koeien krijgen uitsluitend graskuil en twee soorten krachtvoer. Het Noorse klimaat is nauwelijks geschikt voor andere teelten dan gras. Asbjørnsen accepteert daarom een wat hoger krachtvoerverbruik: op dit moment 30 kilo per 100 kilo melk. 'Ik wil het verbruik aan krachtvoer wel onder de 35 kilo houden, maar de kosten van de brok zijn niet zo hoog en de koeien blijven het hele jaar binnen. De hoogproductieve koeien krijgen 13 kilo per dag.'

Gelet op de melkprijs van 50 cent per liter, is het krachtvoer inderdaad niet duur. Een kilo eiwitrijke brok kost 34 cent, terwijl de productiebrok op 37 cent staat. De eiwitrijke brok voert de veehouder in de melkrobot, de productiebrok – een mengsel met geplette gerst – via de voerrobot.

Natte kuil favoriet

Het onderhoud aan de voermachine doet Trond Arne grotendeels zelf. 'Ik ben opgeleid als mechanicus. Agrarisch onderwijs kreeg ik pas toen duidelijk werd dat ik in beeld kwam als bedrijfsopvolger.' De technische opleiding komt hem goed van pas. Twee jaar geleden kocht hij bijvoorbeeld

een gebruikte mestrobot in Denemarken. Het onderhoud daaraan doet hij zelf. Zelfredzaamheid is erg handig in een land waar arbeid duur is. Tijdens de ruwvoerverwinning dragen de huidige vier eigenaren graag hun steentje bij. De wisselende weersomstandigheden – in het zuidwesten van Noorwegen valt jaarlijks tweeduizend millimeter neerslag – maken het noodzakelijk om letterlijk en figuurlijk snel te kunnen schakelen. Het bedrijf maait met een breedafleg, dan kan schudde achterwege blijven. Bij goede weersomstandigheden gaat het gewas de dag na het maaien al de baal in. Maar bij matig weer eigenlijk ook. 'Het kost meer om een grasmat te repareren dan dat we het rantsoen van de koeien moeten corrigeren. Bovendien is onze ervaring dat koeien een kuil van meer dan 40 procent droge stof minder smakelijk vinden. Het optimum ligt tussen de 25 en 30 procent droge stof.' Het bedrijf telt in totaal 50 hectare productiegrasland. Jaarlijks oogsten de veehouders tussen de 50 en 60 balen per hectare. 'We vernieuwen de grasmat elke zeven jaar, maar doorzaaien doen we jaarlijks', vertelt Asbjørnsen.

Een andere verklaring voor de goede gewasopbrengst is de forse en tevens sterk met water aangelengde aanwending met drijfmest. Voor de eerste snede geeft de veehouder 50 kuub mest met water en over het hele seizoen gezien 130 kuub. Mestopslag is in Noorwegen meestal niet overdekt, de hoge neerslagsom zorgt daarmee voor verdunning van de mest. Trond Arne werkt nu drie jaar op het melkveebedrijf in Rennesøy. Spijt heeft hij niet. Ondanks, of misschien wel dankzij zijn technische opleiding. 'Het is voor mij een uitdaging om zo veel mogelijk te automatiseren.' |